

Brusel 4. března 2024
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců (část II) / Rada
Předmět:	Sociální investice a reformy pro odolné ekonomiky – investice do lidí v zájmu zvýšení produktivity a perspektivy růstu

Delegace naleznou v příloze poznámku vypracovanou předsednictvím s ohledem na politickou rozpravu na zasedání Rady ECOFIN dne 12. března 2024 na téma „Sociální investice a reformy pro odolné ekonomiky“, k níž byli přizváni i ministři pro zaměstnanost a sociální věci.

SOCIÁLNÍ INVESTICE A REFORMY PRO ODOLNÉ EKONOMIKY

– Investice do lidí v zájmu zvýšení produktivity a perspektivy růstu –

Socioekonomické souvislosti

EU se potýká se značnou výzvou v oblasti konkurenceschopnosti, a to nejen pokud jde o náš způsob soutěžení na celosvětových trzích, ale také o posílení našeho vnitřního trhu. Hlavní hnací silou konkurenceschopnosti a růstu je produktivita, avšak průměrný růst produktivity v EU v posledním desetiletí stagnoval a zároveň přetrvávaly problémy z hlediska životních nákladů¹. Po hospodářském oživení, k němuž došlo po krizi COVID-19, se hospodářský růst v roce 2023 zpomalil a ekonomika EU vstoupila do roku 2024 na slabší úrovni, než se očekávalo. Trh práce v EU však zůstává silný, přičemž míra zaměstnanosti dosáhla v roce 2023 rekordně vysoké úrovně 75,4 %.

Navzdory celkově pozitivním výsledkům se trhy práce potýkají s historicky vysokým nedostatkem pracovních sil a dovedností. Tento nedostatek představuje překážku pro produktivitu a růstový potenciál, jakož i pro ekologickou a digitální transformaci ekonomiky. Jsou zapotřebí reformy a investice, které zajistí náležité řešení nedostatku pracovních sil a dovedností a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, a to po celou dobu přechodu na digitální a uhlíkově neutrální hospodářství EU².

¹ Viz roční analýza udržitelného růstu 2024.

² Viz společná zpráva o zaměstnanosti 2024.

Řešení problému konkurenceschopnosti je jednou z nejvyšších priorit belgického předsednictví a pravděpodobně zůstane klíčovým bodem příští strategické agendy.

Nedostatek pracovních sil a dovedností nepříznivě ovlivňuje produktivitu, a tím brání konkurenceschopnosti a vyhlídkám Evropy na budoucí hospodářský růst. Ekologická a digitální transformace ekonomiky EU vyvolává velmi důležité potřeby a výzvy v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace pracovní síly, pokud jde o kvalitní pracovní místa a pracovní podmínky, aby si tato pracovní síla zachovala způsobilost pro trh práce budoucnosti. Přetrvávající nerovnosti a územní rozdíly, a to i v souvislosti s přístupem ke službám obecného zájmu, kvalitnímu vzdělávání a rozvoji dovedností, však nadále brání některým skupinám obyvatel v plném rozvoji svého potenciálu. Zároveň se očekává, že rychlé stárnutí evropského obyvatelstva povede v nadcházejících letech k výraznému úbytku pracovních sil, což bude mít negativní důsledky i z hlediska nabídky pracovních sil a dovedností, přičemž EU současně zaostává za jinými zeměpisnými oblastmi ve schopnosti přilákat vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí. To vše vyžaduje inovativní přístupy k politikám, které uznávají investice do lidí jako klíčový přínos pro Evropu.

V této souvislosti Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) dne 28. listopadu 2023 potvrdila [stanovisko](#)³ Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu k **přidané hodnotě sociálních investic a úloze Rady EPSCO při řízení evropského semestru. Sociální investice jsou definovány jako veřejné výdaje spojené s investicemi a reformami⁴, které mají kromě plnění sociálních cílů generovat výnosy v podobě hospodářského růstu prostřednictvím svého dopadu na lidský kapitál a produktivitu, mimo jiné posílením inovační kapacity a absorpcí nových technologií nebo nabídky pracovních sil⁵. Sociální investice tedy zahrnují:**

- **celoživotní učení, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace** dospělých obyvatel, jež podporují lepší sladění poptávky po dovednostech s jejich nabídkou, což má pozitivní dopad na začlenění na trh práce a růstový potenciál;

³ Dokument ST 15418/2/23.

⁴ Ve sféře politiky v oblasti dovedností, politiky zaměstnanosti a politiky začleňování.

⁵ Sociální výdaje jsou proto klasifikovány jako investice na základě jejich dopadu na růst, který je předmětem zájmu tohoto sdělení. Cílem je přitom identifikovat ta sociální opatření, která přímo přispívají k hospodářskému růstu. To neznamená, že jiné druhy výdajů jsou méně hodnotné.

- **vzdělávání**, zejména **kvalitní a cenově dostupné předškolní vzdělávání a péči**, jež pomáhají poskytnout všem dětem pevný základ pro další učení v pozdějším věku a zároveň usnadňují účast jejich rodičů na trhu práce, zejména posilují zaměstnanost žen;
- **aktivní politiky na trhu práce**, které usnadňují vstup na trh práce, jakož i nalezení odpovídajícího zaměstnání a kvalitní pracovní místa, a podporují přechody mezi zaměstnáními (ulehčující strukturální změny v ekonomice), čímž podporují inkluzivní a udržitelný růst;
- politiky k prevenci nemocí souvisejících s prací a k **začlenění osob se zdravotním postižením nebo pracovníků po nemoci na trh práce**;
- reformy zaměřené na **snížení segmentace trhu práce** a reformy **systémů daní a dávek** s cílem motivovat k účasti na trhu práce a k vytváření kvalitních pracovních míst.

Měření ekonomické návratnosti sociálních reforem a investic

Ačkoli se uznává potenciál některých sociálních reforem a investic pro hospodářský růst, je třeba lépe prozkoumat, jak nejlépe vyhodnotit jejich návratnost, která závisí na jejich konkrétní podobě a na kontextu provádění. Vyčíslení této návratnosti vyžaduje spolehlivé analytické nástroje, administrativní údaje a robustní metodiky (jako jsou analýzy *ex ante* a *ex post*, kontrafaktuální hodnocení dopadů a analýzy nákladů a přínosů), přičemž členské státy v současné době nemají vždy správnou kapacitu k jejich provádění. **Zásadní význam pro sledování efektivnosti a účinnosti sociálních reforem a investic mají odpovídající systémy monitorování a hodnocení, jakož i podrobné, spolehlivé a dostupné údaje.**

Belgie a Španělsko, které v období od července 2023 do června 2024 předsedají Radě Evropské unie, v zájmu podpory výměny osvědčených postupů a vzájemného učení také zřídily **neformální pracovní skupinu pro sociální investice (IWGSI)** s cílem zlepšit společné chápání **dopadu sociálních reforem a investic na hospodářský růst a sociální soudržnost**⁶. V rámci této pracovní skupiny byly projednány dva hlavní pracovní okruhy:

- první okruh se zabýval empirickými důkazy o mikroekonomické a makroekonomické návratnosti sociálních reforem a investic. V rámci tohoto pracovního okruhu se IWGSI zaměřila na aktivní politiky na trhu práce, předškolní vzdělávání a péči a poskytování služeb;
- druhý okruh se zaměřil na efektivnost a účinnost těchto politik. Diskuse se soustředila zejména na využívání a dostupnost nástrojů pro posouzení dopadů, na statistickou kapacitu a na správu a dostupnost údajů.

Význam pro evropský semestr

Udržitelný hospodářský růst podporující začlenění, tvorba pracovních míst, finanční stabilita a zdravé veřejné finance jsou jádrem evropského semestru. Klíčovými cíli EU jsou snížení míry zadlužení a schodků na obezřetnou úroveň a zároveň věnování náležité pozornosti cílům v oblasti zaměstnanosti a sociální oblasti a posílení sociální a hospodářské odolnosti a vzestupné konvergence. **Zajištění dobré koncepce a pochopení potenciálního dopadu sociálních reforem a investic na hospodářský růst, fiskální udržitelnost a sociální spravedlnost má proto zásadní význam pro integrované utváření budoucích hospodářských politik, politik zaměstnanosti a sociálních politik a pro optimální využívání veřejných zdrojů za účelem zvýšení výrobní kapacity našich ekonomik.**

⁶ Jednání IWGSI se nakonec zúčastnili zástupci všech zemí EU spolu se zástupci Evropské komise, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci Evropského parlamentu a evropských sociálních partnerů. Předsedové Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu byli přizváni od začátku, zatímco předseda Hospodářského a finančního výboru a předseda Výboru pro hospodářskou politiku byli přizváni od prosince 2023. Shrnutí klíčových zjištění IWGSI je k dispozici zde: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Otázky určené ministrům:

1. V čem spatřujete pozitivní účinky sociálních reforem a investic na hospodářský růst a fiskální udržitelnost? Jaké nedávné reformy v oblasti zaměstnanosti a sociální reformy ve vašem členském státě podle všeho přispěly k vyššímu růstovému potenciálu?
 2. Jakým způsobem lze dále posílit spolupráci mezi Radou ECOFIN a Radou EPSCO, aby bylo možné lépe posoudit dopad sociálních investic a reforem na hospodářský růst, fiskální udržitelnost a sociální soudržnost v kontextu evropského semestru?
-